

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 400 Lei pe 1 an
Advocați 300 Lei pe 1 an
Magistrați 200 Lei pe 1 an
Un număr simplu 15 Lei
Un număr dublu 25 Lei
Un număr vechiu 20 Lei

Redacția: Strada Băei No. 13. Administrația: Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfje. Telefon 630.

S U M A R U L :

1. Pentru unificare de *Dr. Aurel Lazar*
Deputat, avocat,
din Oradea-Mare.
2. Ordonanța No. 4420—1918 M. E. Jurisprudența și o notă de *V. M. D.*
3. Reforma ordonanței No. 4070—1915 de *Dr. I. Bartha*
avocat din Cluj.
4. Tariful avocațial de *Dr. Em. Sfetcu*
Șef-judecător
Mercuria Sibielui.
5. Dacă neexecutarea contr. de comision de către invinuit este faptă penală, Jurisprudența Curții de Apel Cluj, cu o adnotare de *V. M. D.*
6. Bibliografie de *I. B.*
7. Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de Casație și Justiție. Complexul pentru Ardeal și Bucovina.
8. Comentarul „Codului civil Austriac” de *Dr. Ștefan Laday.*

Pentru unificare

A apărut în Biblioteca juridică a *Culturii Naționale* lucrarea dlui Gheorghe P. Docan magistrat la Tribunalul Oradea-Mare: „Minoritatea. Legislația Ungară din Transilvania în comparație cu legislația Română”.

Este o lucrare foarte interesantă, temeinică, clară, dovedind o cultură juridică superioară și simț democratic. Dealtcum democrația este atribuția sufletească a poporului românesc și astfel dreptul românesc nici nu se poate trata cu succes decât numai cu concepții democratice.

De astă dată nu pot să fac o recenziune minuțioasă, doresc să subliniez însă câteva adevăruri fixate de autor în domeniul unificării.

Studiul dlui Docan înfățișează fără indoiială material prețios și concluzii reale pentru viitoarea noastră legiferare, dar mai vârtos formează o critică serioasă, cu îndrumări prețioase în chestia cea mai arzătoare a statului nostru „cum să-se facă unificarea!”

Experiențele sunt foarte triste. Nu putem vorbi de unificare nici în anul al șaselea. Justiția nu va putea fi „fundamentul” statului nostru, căci nu se edifică pe stânca temeiniciei, nu se cercează concepția juridică a

geniului românesc, nu se profită de evoluția popoarelor culte, nu se cimentează cu principiile concretizate ale sociologiei, ale economiei naționale, nu se ia în considerare structura schimbată a societății!

Superficialitate și un conservativism reacționar, interese de clasă și coteriile politice sunt fundamentul de nisip al unificării justiției române!

Ne unificăm, și figura magistrală a judecătorului Rizescu din nuvela dlui Brătescu-Voinești intră în toate provinciile alipite, și devine tipul dureros și al viitorului . . .

Ne unificăm fără studii comparative ori chiar fără nici un studiu.

Modificăm codul civil în legea timbrelor, ori în legea organizării sănătății publice, ori — dar nu mai analizăm situația — este de obște cunoscută.

Insuș dl. Docan ne dă un exemplu foarte instructiv provocându-se la art. 381, 382 din anteproiectul legii de organizare judecătorească. Constatând „atât de sumar redactate ambele articole lasă multe chestiuni nerezolvate” — „Reforma va mai da naștere și la unele imposibilități legale”. (Pagina 83.)

Ori unificarea nu mai poate întârzia. Lucrarea dlui Docan ne arată anomalii foarte ciudate la situația de drept a minorului în referințe de drept civil, comercial și penal. Este indiscutabilă constatarea lui, că „în această materie se află în legile maghiare unele instituții necunoscute la noi (vechiul Regat), a căror menținere sau eliminare constituie alătea probleme, atât în civil, cât și în penal.”

Subsemnatul în vara anului 1919, ca șeful resortului justiției din Ardeal, am elaborat și am înaintat ministerului de justiție din București un program de unificare. A rămas în arhivă.

Tot așa am înaintat un plan cum să se româneze justiția din Ardeal, cum să primim

magistrați din vechiul Regal, ca să asigurăm ordinea de drept, și mersul normal al Justiției. Rezultatul îl știm.

Toți cari am muncit și muncim în interesul Justiției, cari cerem mereu unificare rațională, temeinică, bine studiată, spre întărirea Justiției românești și spre consolidarea națională, scutită de interese și patimi politice, — noi toți aflăm mângăiere și satisfacție deplină în cuvintele dlui Docan:

„Să ne fie îngăduit însă a exprima o vie și intimă dorință: aceea ca, în finiturile noi alipite, fara noastră să nu aducă nici o lege care să fie inferioară legilor străine aflate în aceste finituri. Legile de unificare ce vom introduce nu trebuie să le fie inferioare din nici un punct de vedere și nici măcar într'un singur articol.“

Aceasta „dorință vie și intimă“ este dorința fiecărui român iubitor de neam și îngrijorat de viitorul Justiției!

În dorința aceasta trebuie să fim solidari cu toții!

Ce frumos întregesc cuvintele de sus constatările dlui Matei B. Cantacuzino, făcute în opul său „Elementele Dreptului Civil“ despre alcătuirea legilor: „Legile nu pot fi un factor al dezvoltării ulterioare a vieții, decât când ele sunt produsul experienței nevoilor colective. Dreptul nu creiază nici interesele economice nici tendințele morale din care se compun raporturile omenești; el le recunoaște, le descoperă, le prevede și le îndrumază. E una din cele mai grave erori și un izvor de mare suferință pentru un popor, de a crede că ordinea juridică se poate crea în mod arbitrar prin legi.“

În sensul acestor două citațiuni cerem unificarea Justiției.

De astă dată numai câteva observări asupra concluziilor dlui Docan:

A precizat bine dl. Docan, că modificarea legilor cari se ocupă cu minoritatea civilă și comercială, — astfel e art. XX de lege din 1877, care era cerută cu insistență deja înaintea războiului mondial. Este indiscutabil, că art. XX/1877, nu mai corespunde cerințelor democratice, sociale și economice de azi. Era o datorință primordială, ca unificarea legilor privitoare la „Minoritate“ în general și în special la capacitatea juridică a persoanelor, la puterea părintească, la tutelă, la curatelă, declararea majorității, la situația copiilor naturali, — la minoritatea penală, — adică unificarea legilor studiate de dl. Docan în lucrarea sa, să se fi făcut deja în anul 1920.

Aceste chestii sunt cele mai arzătoare, și rezultatul legiuirilor diferite este, că minorii unei familii mari, ramificată în țara întregă sunt tratați juridicește de instituții fundamentale opuse.

Aranjamentul modern al minorității penale era mai vârtos cerute în timpurile turburi urmate războiului de o acțiune națională și morală și nu trebuia întârziată unificarea codului penal!

Recunosc, că unificarea legilor privitoare la minoritatea civilă și comercială, la autoritățile tutelare cere un studiu foarte temeinic, o prevedere socială și economică.

Foarte bine a constatat autorul că în organizarea sistemului juridic al minorității civile au avut rol în Ungaria, privilegiul plutocrației și tradițiile aristocratice și astfel sunt dispoziții foarte nefolositoare pentru minorii maselor.

Azi nu mai putem susține diferența în drepturi tutelare între tată și mama.

Femeia trebuie emancipată din situația juridică inferoară și egalizată cu bărbatul.

Viața economică, principiile sociale cer îngrijiri mai multe și speciale pentru minorii claselor țărănești și muncitorești.

Lipsind acestora o situație favorabilă socială și familiară, statul trebuie să se nizuască spre ocrotirea lor mai intensivă.

Tatăl nu mai poate fi dictatorul absolut al minorilor, de altă parte intimitatea și puterea vieții familiare trebuie să ingradite față de curentele prea radicale. Familia în viața neamului românesc are o însemnătate extraordinară! Această cetate națională merită atențiunea cea mai largă a legislațiunii și trebuie să armonizeze tradițiile cu teoriile noi!

În favoarea copiilor naturali și astfel în chestia paternității aș fi mai radical.

Accept egalizarea situației juridice a copiilor naturali cu a celor legitimi. Legislația trecutului aproape în toate țările era o legislație de clasă. Mamele nu avea cuvânt. Concepția juridică și morală a legiuitorilor s'a potrivit intereselor sociale și economice ale claselor dominante. Cum să recunoască egalitatea juridică a copiilor naturali, când în „societatea lor“ nici căsătoriile nu se permiteau între clase sociale diferite. Se desmoșteneau și copiii legitimi, însă născuți de la o mamă muncitoare, dar copiii naturali!

Moralitatea vieții familiare a slăbit chiar în lipsa sancțiunilor economice ale relațiilor sexuale afară de căsătorie.

Cercelarea paternității avea greutatea mare iar pensiunea alimentară era aproape ridicolă.

Autorul cere desființarea sedriilor orfanale. Critica lui este justă pentru trecut. Trebuie să recunoaștem însă că aceste instituțiuni s'au îndreptat mult dela anii 1900 - 1910. Nu cred, că momentul ar fi potrivit pentru disolvarea lor.

Justiția de azi din Ardeal nu ar fi în stare să satisfacă și acestei sarcini mari și însemnate. Numărul magistraților astăzi este insuficient pentru asigurarea mersului normal al Justiției propriu zise: Ori magistrații au multe ocupații și în diferite comisiuni administrative, financiare etc.

Organizarea prudentă a justiției, prelucrarea restanțelor colosale, normalizarea mersului Justiției sunt cerințele primordiale. Specializarea magistraturei nu-o pot inchipui până la unificarea deplină.

Autorul are drept, că ne gândim ca la un ideal realizabil, la judecătorul tutelar unic, specializat, eminent protector al minorilor, și la nevoie și judecătorul represiv „dar” și durere acest „dar” există; până atunci trebuie să ne mulțumim cu sedriile orfanale reorganizate și descentralizate la fiecare judecătorie.

O lege bună materială va avea fructele ei binecuvântate și până când realizăm visul magistratului specializat.

Termin, cu un apel călduros tuturor intelectualilor ca s'o cetească lucrarea d-lui Docan!

Putem avea concluzii diferite de ale sale, dar gândire, concepția ce-i la baza acestui studiu comparativ este vrednică s'o acceptăm cu toții, s'o primim de calauză, căci este cinstită, prudentă și românească.

Dr. Aurel Lazar
advocat, deputat

Ordonanța No. 4420/1918 **M. E. (Ungară)**

Pentru întregirea regulilor de drept privat relative la înstrăinarea bunurilor imobiliare

Consiliul de Miniștri, în baza art. 16 din legea LXIII:1912 și art. 14 din legea L:1914 ordonă următoarele:

§ I

Pentru ca un act juridic (contract) prin care se înstrăinează un imobil să fie valabil, este necesar ca acel act juridic să fie conștient (să constee) într'un document scris.

Această dispozițiune trebuie aplicată și

învoelei prealabile, care ar preceda încheierea contractului.

Norma cuprinsă în alin 1 și 2 nu se extinde (privește) la actele juridice încheiate înainte de intrarea în vigoare a ordonanței de față, dacă până în ziua punerii în aplicare a prezentei ordonanțe:

1. Actul juridic a fost declarat locului competent pentru a se cere eventual, aprobarea necesară, sau pentru fixarea taxei fiscale de transmitere, ori pentru introducerea în lucrările cadastrale a schimbării survenite în persoana posesorului, sau dacă

2. Imobilul înstrăinat a fost luat în stăpânire de către cel ce l'a dobândit, sau dacă

3. S'a intentat procesul pentru executarea contractului despre care se afirmă că s'a încheiat.

Normele de drept în vigoare determină ce condițiuni se mai cer — în afară de documentul scris — pentru valabilitatea actului juridic, prin care se înstreinează un imobil și în deosebi în cari cazuri este necesară aprobarea autorității.

§ II

Intr'un document, care servește drept bază înscrierii în Cartea Funduară, pot figura ca martori și femeile (art. 82 b) Regul. Cărții Funduare).

În cazurile stabilite de Min. Justiției, autoritatea Cărții funduare sau delegatul ei pot cuprinde (constata) printr'un document scris — prin dresare de proces verbal — actele juridice care servesc drept bază înscrierii în Cartea funduară.

§ III

(Se referă la dreptul de preemițiune, opțiune s'au răscumpărare a Statului sau a Băncii Altruiste).

§ IV

Contra acelor înscrieri în C. F. care violează vre-o normă de drept, se poate face apel în termenul prevăzut pentru părți și de către jurisconsultul municipiilor sau delegatul Min. justiției în interes public și în cazurile determinate prin Ordonanța Min. Justiției. Jurisconsultul municipiului sau delegatul Min. Just. este dator să facă apel, dacă îl îndrumază la aceasta Min Just. sau cu autorizația aceștia o altă autoritate, care are dreptul de supraveghere asupra instanțelor.

În interes obștesc poate apela, în cazul prevăzut de art. 145 Regul. C. F., chiar și contra deciziunii instanței a doua, prin care se confirmă deciziunea primei instanțe. În acest caz termenul de apel este de 15 zile

socotite din ziua în care deciziunea s'a înmânat părților, iar când deciziunea s'a înmânat și jurisconsultului, municipiului sau delegatului Min. Just. termenul se va socoti de la această înmânare.

Din punctul de vedere al termenului prevăzut în al. 1 se vor considera ca părți și acele organe ale autorităților ce exercită supravegherea asupra imobilului, și cărora deciziunea dată în chestiunea înscrierii trebuie comunicată conf. normelor de drept în vigoare.

Acest articol nu atinge normele ce se referă la calea de atac în interes public.

§ V

Normele necesare pentru întregirea și executarea ordonanței de față se vor stabili printr'o ordonanță a Ministerului de Justiție.

§ VI

Această Ordonanță intră în vigoare la 15 Octombrie 1918.

Budapesta, la 8 Octombrie 1918.

Jurisprudența. Ordonanța ce publicăm mai sus a rămas și este în vigoare în teritoriile alipite ale Ardealului, Banatului și părților Ungurene de la 18 Octombrie 1918 conform Decretului Consiliului Dirigent No 1.. Cu toate că regulamentul de executare prevăzut de art. V al ordonanței nu se emisese până la acea dată totuși normele de drept ce le cuprinde au intrat și sunt în vigoare chiar de atunci; iar Înalta Curte de Casație. Compl. Ardelean prin Decizia No. 489—1921 spune „dispozițiunile Ord. No. 4420—918 M, E, sunt generale și sunt în vigoare”,

Cum însă Înalta noastră instanță nu s'a pronunțat și asupra condițiilor în care aceasta ordonanță se aplică în cazuri concrete și macar că Jurisprudența Curiei maghiare nu poate fi decizivă și obligatorie pentru justiția românească din Ardeal, judecata urmând după 1 Decembrie 1918. Totuși credem că este util a publica câte va spețe ale Curiei maghiare din anii 1920, 1921 și 1922 interpretative ale acestei ordonanțe aplicate curent de către instanțele judecătorești din Ardeal:

— Scrisoare adresată reclamantului de către pârât, fiind declarație unilaterală a pârâtului, nu corespunde prin urmare Ordonanța No. 4420—918, căci declarația reclamantului ce lipsește din document nu este suplinită nici prin darea arvunii sau avansului, nici prin somarea pentru încheierea Contractului și nici prin intentarea acțiunii. Rezultă deci că între părți nu s'a încheiat un act Juridic, ce s'ar putea valorifica în instanța și pe care reclamantul să-și poată sprijini vr'un drept.

(Curia Dec. No. 1854 din 1/IX—1920).

Această deciziune care mai cuprinde și declarațiunea că Ord. 4420—918 este de strictă interpretare prezintă interes — pentru că documentul înscris de pârât se găsea în posesiunea reclamantului, care putea să-l iscălească și el, caz când documentul ar fi fost valabil. Cum însă reclamantul l'a prezentat fără să-l semneze Curia nu a recunoscut înstrăinarea ca valabilă.

— Pentru ca să aibă ființă un act juridic de vindere cumpărare relativ la un imobil, se cere nu numai învoiala asupra obiectului cumpărării și asupra prețului ci este necesar ca părțile să fi căzut de acord și asupra celorlalte împrejurări esențiale ale cumpărării. Mai ales asupra timpului, modului plății prețului și a intrării în posesiunea lucrului cumpărat cum și asupra sarcinilor.

Deci când Ordonanța No. 4420—918 cere pentru valabilitatea actului juridic, ba chiar și pentru aceea a învoelii prealabile un document scris, acesta nu poate fi decât astfel alcătuit din care să se poată constata toate elementele constitutive esențiale ale contractului de vindere-cumpărare.

(Curia Dec. No. 1515 din 28 Iunie 1920).

Această deciziune arată că, Curia cere un contract făcut în toată regula cuprinzând toate stipulațiunile cerute obișnuit. Conform dreptului comun cumpărarea este perfectă când părțile cad de acord asupra obiectului și prețului. Curia nu se mulțumește cu atât, mai cere și regularea tuturilor detaliilor.

— Nu este necesar ca documentul să întrunească toate condițiunile prevăzute de regulam. Cart. fund.

(Curia Decizia No. 367—1921).

— Instrăinarea este valabilă dacă contractul întrunește elementele esențiale ale contractelor de vindere-cumpărare și se prezintă formal ca eliberat de părțile contractante. Nu se cere însă ca documentul să fie eliberat în forma prevăzută de art. 317 pr. c.

(Curia Decia No. 459—1921).

— Contractul de vindere-cumpărare este valabil numai dacă cuprinde toate condițiunile contractului și este potrivit pentru transmiterea imobilului. Când în speșă contractul este lipsit de aceste condițiuni pentru că nu cuprinde dispozițiuni pentru luarea în posesiune a lucrului, nu prevede cu ce condițiuni și când intră cumpărătorul în posesiunea imobilului acțiunea este a se respinge conf. ord. 4420—918.

(Curia Decia No. 1452—1921).

— Când vânzătorul sau cumpărătorul dau mandat cuiva să iscălească contractul pentru ei și acest mandat trebuie să fie cuprins în documentul scris; nu este de ajuns ratificarea ulterioară și necuprinsă în documentul scris.

(Curia *Ibiden*).

— Pentru ca contractul de vindere cumpărare să fie valabil nu este de ajuns ca părțile să cadă de acord asupra obiectului și prețului, ci și asupra celorlalte condițiuni și anume asupra posesiunii imobilului și a chestiunii cine și în ce mod să-și ia asupra sa sarcinile imobilului. (În speșă Curia a declarat că opțiunea este nevalabilă pentru motivul că părțile n'au prevăzut cine să suporte pericolul, cu toate că opțiunea a fost dată pe un timp îndelungat (10 ani).

(Curia Decizia No. 405—1921)

Curia nu recunoaște valabilitatea contractului

pentrucă obiectul nu este arătat, vânzătorii nu sunt numiți, iar cumpărătorii nu sunt specificați. Aceste lipsuri nu pot fi considerate că pot fi îndreptate, prin declarațiile unilaterale ale părților (prin chitanțe eliberate de primirea unei părți a prețului de cumpărare).

(Decizia No. 3016—1921)

— Contractul poate fi valabil și atunci când nu este semnat de ambele părți, dar s'a eliberat în două exemplare cu acelaș text din care exemplarul dat vânzătorului s'a semnat de cumpărător, iar exemplarul dat cumpărătorului a fost semnat de vânzător.

— Curia Decizia No. 2226/1921

— Se recunoaște că contractul iscălit numai de vânzător este valabil din cauză că celalalt exemplar a fost semnat de cumpărător.

(Curia Decizia No. 3435/1921)

— Curia nu recunoaște valabilitatea contractului, dacă s'ar fi eliberat numai un singur exemplar iscălit numai de vânzător.

(Decizia No. 66/1922)

— Prin aceeași decizie se consideră de nevalabil contractul care nu dispune pe o creanță in-
tabulată.

*Inalta noastră Curte de Casație, Complectul pentru
Aredal și Bucovina*

Decizia No. 89 din 1922 (în întregime)

Curtea, deliberând. Asupra motivelor cererii de reviziune a reclamantului prin care sentința Curții de apel Oradea-Mare No. 1920 C. J. 654—11 pentru dreptul de proprietate, se atacă din trei puncte de vedere și anume:

Că această instanță a calculat normele de drept din Ordonanța No. 4420—918 M. E. a Ministrului de justiție ungar, menținută în vigoare prin dispozițiile de conștinut general ale Decretului No. 1 a fostului Consiliul Dirigent.

Când în senzul acelei ordonanțe contractele relativ la înstrăinarea imobilelor sunt valabile numai redactate în scris:

1. A aplicat-o în general (peste tot).
2. A aplicat-o la judecarea dreptului de rescumpărare, care e baza acțiunii.

3. A aplicat-o în împrejurările speciale ale cazului în chestiune, fiindcă reclamantul la intrarea în vigoare a menționatei ordonanțe fusese în posesiunea imobilelor în litigiu; iar conform punctului II din ordonanță normele aceleia nu se aplică și faptul posesiunii anterioare ca o condiție a neaplicării legii, instanța de apel trebuia să-l corecteze din oficiu, ce însă a omis să facă.

Având în vedere starea de fapt în baza căreia este introdusă acțiunea reclamantului și din care reesă, că în cazul prezent nu poate fi aplicată ordonanța

guvernului maghiar 4420—918, deoarece la emiterea acestei ordonanțe s'a avut în vedere scopul de a pune stavilă speculei cu imobilele, iar fostul Consiliu Dirigent român a menținut această ordonanță pentru a înlesni realizarea Reformei Agrare, ce aștepta să fie realizată, s'a ordonat deci ca convențiunile asupra imobilelor să se facă în scris și să se prezintă spre controlare și aprobare, declarând convențiile încheiate verbal nevalabile. Că în cazul prezent nu sunt îndeplinite criteriile menționate mai sus, pentrucă reclamantul ca econom plugar nu cere în acțiunea sa alte imobile decât acele care au fost ale lui și pe care intimatul cumpărându-le la licitație executorie a promis în mod obligator a i-le restitui; iar reclamantul a primit această promisiune spre a-și exercita această profesiune de plugar.

Că deci convenția verbală în speță se consideră ca valabilă din punctul de vedere al ordonanței mai sus amintite.

În baza acestor motive, omitând judecarea celorlalte plângeri depuse în cererea de revizuire și amintite în punctele 2 și 3 ca devenite fără obiect, cu invocarea art. 543 pr. C.

Curtea, în numele legii disolvă sentința Curții de Apel din Oradea-Mare sub No. 1920 654—11 și retrimite cauza aceleiași instanțe pentru a stabili cu luarea mințe în considerație a punctului principal de mai sus, faptele în baza cărora procesul se va putea judeca în fond și expunându-și concluziile în drept din aceste fapte, a da o nouă hotărâre cu privire și la suportarea speșelor de judecată în instanța III, pe care la stabilește.

Notă: În vechiul drept maghiar averile imobiliare ale nobililor și orășenilor nu se puteau vinde de cât prin act notarial public care nu se putea înlocui nici prin tradiția fizică a lucrului (vezi Frank pag. 186, 195). Imobilul predat astfel fără act de vânzare se considera dat numai în antichreză, după cum reesă din legea XLVII. din 1723 „sub privatis vero sigillis celebratae vel celebrandae tanquam hypothecam sapientes coram comitalibus, judicialiter vindicari etc. etc.“

Plecând de la acest principiu și pentru ca înstreținerea imobilelor să nu se mai facă ori cum pe negândite și prin contracte orale făcute pe băutură și prin cârciumi ca în părțile nordice la poporul rulean ori cu martori mincinoși ca în părțile Maramureșului.

Ungurii acum vre'o 20 ani au trimis un Comisar regal să cerceteze și să ia măsuri pe protegiere iar rezultatul a fost că s'a propus ca bunurile imobiliare să nu se mai poate înstrăina fără act scris.

În Germania s'a întâmplat acelaș lucru, de aceea C. civil german dispune că bunurile

imobiliare nu se pot înstreina de cât numai prin act notarial public.

În anteproiectul C. civil maghiar (care n'a devenit însă lege) se prevede forma scrisă pentru contractele prin care se înstreinează imobilele.

Art. 1398 a primului proiect cere act scris, recunoscând contractele orale numai dacă sunt urmate de predarea reală (tradiția) a imobilului.

Expunerea de motive spune:

„Această inovație este motivată prin însemnătatea socială a proprietății pământului și mai ales prin faptul că existența clasei țărănești fiind într-o atât de strânsă legătură cu stăpânirea pământului rural, înstreinarea necumpănită și fără frâu a acestuia, primejduște mai mult economia țării decât înstreinarea ori căruia fel de avere.

Contractarea înscris prin eliberarea documentului la actele de vîndere cumpărare a imobilelor deschide ochii vînzătorului; îl face să fie chibzuit și cu socoteală. Condițiunea ca să se elibereze act scris preîntâmpină pericolul ca proprietarul să-și piardă bunul imobiliar, pământul proprietate în urma unei simple declarațiuni orale ușor făcută și necumpănită.

Că anteproiectul nu a introdus act notarial public la înstreinările imobiliare, îl motivează cu faptul că s'ar scumpi modul de circulație al imobilelor de oarece în multe cazuri părțile nu s'ar supune prea multor forme; iar ca consecință ar urma o lipsă de armonizare între starea de fapt și cea din Cartea funduară.

Din considerațiile de mai sus se poate deduce că reforma introdusă de Ordonanța Nr. 4420—1918 M. E. este foarte utilă și păstrând regulile de la înstreinarea mobilelor stabilite de Cod. civil austriac, inovează cerând pentru toate înstreinările de acest fel act scris. Ea nu poate fi interpretată altfel de cât că se aplică strict și ori unde este vorba de o înstreinare de imobil.

Din jurisprudența Curiei maghiare, pe care o dăm cu titlu de informațiune și pentru că aplicarea acestei Ordonanțe își are aplicație aproape zilnică înaintea instanțelor civile din Ardeal, se vede cât de riguroasă este aplicarea ei în spețe concrete.

Se cer bună oară nu numai contracte regulat făcute în scris, ci să coprinză toate detaliile vînzării.

Regula generală fiind că contractele de vîndere cumpărare sunt perfecte dacă părțile au căzut de acord asupra lucrului și prețului,

ar fi trebuit ca să se interpreteze de ordonanța numai în acest senz.

Cu toate acestea se poate vedea, că Curia maghiară nu recunoaște contractele care întrunesc numai acele două elemente, se mai cer condițiuni ce trebuiesc coprinse în actul scris: Cine suportă sarcinele? când întră cumpărătorul în procesiunea imobilului etc.

Dată sigur de guvernul Ungar sub presiunea evenimentelor excepționale de războiului, totuși ideea fusese frământată cu mult înainte și prezintă o mare importanță socială și economică. Această ordonanță a fost amintită și discutată și de către dl. *Corneliu Botez* Consilier la Inalta Curte de Casație în merituosă sa lucrare „*Noul Codice de ședința al Judecătorului de Ocol*” (pag. 320—321, vol. I.)

Referindu-ne la considerentele deciziei date în speță de Inalta Curte de Casație Complectul Ardelean, pe care am publicat-o mai sus, nu credem că Consiliul Dirigent când prin Decretul No. 1 a menținut în vigoare această Ordonanță 4420—918 împreună cu legile și ordonanțele anterioare, pentru a înlesni realizarea reformei agrare ce aștepta să fie realizată etc.” cum spune Inalta noastră instanță. Proba evidentă reeșă din faptul că reforma agrară în Ardeal (cel puțin teoretic) s'a realizat iar Ordonanța în discuție are o aplicare din ce în ce mai intensă în regularea prin justiție a înstrăinărilor imobiliare în aceste părți amite ale țării. *V. M. D.*

Reforma ordonanței No. 4070/1915

(Despre procedura concordatului forțat în afară de faliment)

(Urmare)

III.

Publicarea creanțelor

Ordonanța în art. 28 dispune ca creditorii să-și anunțe creanțele ce le au. Astfel ordonanța a adoptat principiul publicării obligatorii. Cel ce nu-și anunță creanța la timp trebuie să suporte consecințe. Nu are drept la vot și nu poate beneficia de împrejurarea de a cere execuție de escontare în baza procedurii de concordat, fiind nevoit să obțină sentință judecătorească.

În această privință trebuie să se facă deosebire între creanțele anunțate de debitor în lista creditorilor și cele neanunțate. Dacă debitorul a anunțat creanța corect, nu mai are nici un rost ca aceasta să fie anunțată încă odată de către creditor. Dacă însă creanța n'a fost anunțată de debitor, evident că urmează să o anunțe sau să o precizeze creditorul.

N'are însă nici un înțeles ca anunțarea și recunoașterea debitorului să rămână fără nici un efect de drept, în caz dacă creanța nu s'a anunțat de creditor.

Urmează deci în mod firesc, că creanțele acelor ce s'au anunțat precis de către debitor, creditorii să fie scutiți de a mai face din nou anunțarea creanțelor lor.

În legătură cu anunțarea creanțelor mai trebuie să se precizeze și felul anunțării, deoarece aceasta diferă după circumscripțiile tribunalelor. Unele primesc anunțarea chiar dacă se face numai printr'o carte poștală, pe când altele nu o acceptă decât dacă este timbrată conform acțiunii.

Măsura ce se va lua trebuie să uniformizeze felul și timbrarea petițiilor de anunțare.

Creanțele neatrinse de procedură

Art. 30. înșiră creanțele cu îndestulare privilegiată, în baza cărora însă nu se poate cere faliment în cursul procedurii.

În afară de art. 67 al ord. și în acest loc s'ar cere o precizare, că anume ce art. se aplică din legea falimentului în procedura concordatului.

Cursul concordatului nu atinge creanțele înșirate în art. 31. Nu are efect concordatul asupra actelor de drept efectuate după deschiderea procedurii. Donațiunile, fie ele de orice fel, asemenea nu sunt atinse de concordat, deoarece cei donaji nu pot cere faliment, pe când proces și încasări pot face. N'au drept însă la vot. Creanțele reconvenționale, până la suma compensată sunt asemenea libere de efectul deschiderii concordatului forțat.

Aceste împrejurări trebuiesc arătate cu precizie.

Desbaterea concordatului

În ce privește desbaterea concordatului, ea nu trebuie ținută după regulile ordinare. Judecătorul trebuie să admită părților o libertate mai mare, dând posibilitate să se arate părerile, ceea ce poate servi de mare folos la rezolvarea chestiunii. Pentru acest motiv e necesar să se stabilească în privința conducerii desbaterei norme diferite de cele de procedura civilă.

Conținutul concordatului

Art. 49 din ordonanță propune spre realizarea deia „*par conditio creditorum*”. Totul ce se prevede în ordonanță trebuie să țină seamă de această normă și fiecare dispoziție trebuie să accentueze importanța art. 49, în afară de faptul ca debitorul să nu eludeze pe creditorii în interesul său propriu.

Se pune însă o întrebare. Dacă d. e. un creditor înainte de concordat forțat a făcut o tranzacție cu debitorul, care deja nu era în stare să plătească, că-i iartă o anumită parte din creanță, dacă acesta îi plătește? Debitorul nu achită la timp datorica, ci cere concordat. Care creanță este realizabilă, în concordat, cea originală, sau cea convenită în vederea plății? Sunt de părere că cea originală, deoarece pierdere

dublă nu poate avea creditorul indulgent, ceea ce se bazează asemenea pe principiul egalității.

Nulitatea convențiilor aparte

Pentru apărarea principiului consacrat în art. 49., ordonanța în art. 50 prevede sancțiuni.

Pe lângă faptul că ordonanța în procedură conservă egalitatea creditorilor, caută să o apere și în afară de concordat.

În acest scop ordonanța califică aceste acte ale convențiilor aparte de „*bilateralis turpido*”, procedându-se în fraudă legii. Cei ce au primit astfel de îndestulări în timp de 2 ani pot fi atacați și constrânși la replătirea diferenței.

Legea V:1916 prevede și amenzile cuvenite în bani.

Toate acestea nu sunt suficiente. Trebuie să se introducă sancțiuni penale prin represiuni de libertate.

Incelarea procedurii

Nu voesc să mă ocup de motivele încetării procedurii, ci să arăt numai că în cazul art. 57, alin. 3, falimentul trebuie deschis din oficiu, ori e comerciant debitorul, ori nu.

Adnotări. Ținând seamă de faptul că procedura concordatului intenționează înlăturarea falimentului, care este dezastruos atât pentru debitor cât și pentru creditorii, consumând mare parte din avere, scopul trebuie să ne fie menținerea procedurii de concordat forțat în afară de faliment. Trebuie să ținem însă seamă că prin această procedură legea jintește a confisca unele drepturi private, deci pe cât se poate, creditorii pot prefera să fie apărați prin însăși legea, în gradul cel mai înalt mare.

Ideia de a se abroga concordatul nu poate fi modernă ci e caracteristică decadenței.

Dacă am căuta în legislațiile străine, am vedea că mai în toate țările străine există această procedură de decenii.

În *Germania* prima lege de concordat s'a votat în anul 1753. Ultima modificare s'a făcut în anul 1907.

Anglia a introdus concordatul forțat în anul 1849 sub numirea de „*bankruptcy consolidation act*”. Legea din 1890 a fixat cota minimală în 37,2%.

În *Belgia* s'a introdus concordatul forțat în anul 1851, iar în *Franța* cu 40 de ani mai târziu.

În *Egipt* „*Code de commerce mixte*” conține normele privitoare la concordatul forțat.

Italia și *Elveția* prin anii 1900 au pus în aplicare legea concordatului forțat.

În *Ungaria* s'a redeclat textul ordonanței încă în 1884, când pentru ultima oară s'a revizuit de comisia prezidată de Leopold Vadász în 1915, punându-se în aplicare în forma ei de astăzi în baza legii LXIII:1912.

Austria a întrecut Ungaria în progres cu aproape 70 de ani, deoarece ea introdusese procedura con-

cordatului forțat în afară de faliment deja în anul 1859.

Vechiul Regat cunoaște numai concordatul forțat în cursul falimentului.

Odată cu unificarea legilor s'ar cere introducerea concordatului în întreaga țară, dar cu unele dispozițiuni mai severe, mai precise și mai perfecte pentru apărarea intereselor creditorilor și a conservării ideii „*par conditio creditorum*“.

Dr. I. Bartha
avocat din Cluj.

Tariful avocațial

Art. 104. din legea LIV. din 1912 ung. (legea de punere în aplicarea a Pc.) autoriză Ministerul de Justiție, ca pe cale de ordonanță se stabilească tariful avocațial, dar nici nici cele românești, cari dela alipirea Ardealului la patria mamă încoace le-au succedat, nu au stabilit încă acest tarif. Astăzi ne găsim în fața unei adevărate stări chaotice și anarchice, căci afară de faptul inadmisibil, că diferitele instanțe judecătorești — în lipsa unui regim unitar — urmează în materia aceasta, de o neîgăduită importanță, norme cu totul greșite și inegale, și în consecință onorează munca avocațială în mod *inegal*, tariful avocațial — de altcum cu scopul laudabil de a umplea golul și de a sana reul derivând din lipsa unei reglementări a materiei din chestiune — în unele județe este stabilit astăzi de către Prezențiile de Tribunale. Aceasta constituie o adevărată *nesocotire a legii*, și nu se poate tolera nici din cauză, că tariful avocat al, alcătuit de către Prezențiile de Tribunale, nu servește, și nu va servi nici în viitor magistratului numai ca un *punct de razim*, ori ca un *mijloc de orientare*, cum ar trebui se fie, ci din cauza *sorgintei*, din care derivă, este și va fi aplicat, ca un *ordin dat de un for superior*, ceea ce exclude cea mai justă și obiectivă critică.

Nu voim se facem sânge rău prin enumerarea multor critici, bune și rele, ce i-se fac tarifului avocațial, alcătuit în modul mai sus menționat. Accentuăm numai faptul, recunoscut în fața noastră de către mai mulți avocați eminenți, că tariful avocațial de astăzi suferă de *greșala comună*, că din cauza unei aprecieri greșite a scumpetei, ce persistă încă, fixează *taxe exagerate*, cari pricinuesc ruina materială a justițiabililor.

Din cauza acestor *taxe minimale*, la extrem de favorabile, aceia dintre avocați, cari își privesc merita numai ca un izvor de câștig, se țin de tarif ca orbul de gard și nu ar permite magistratului nici cea mai mică abatere, care ar face-o dela acela, chiar din datorita de a *individualiza* ori de a *îndrepta greșala* din tarif, căci sunt siguri, că tariful emanând dela Prezenția de Tribunal, forul de recurs, ori de de apel, va reforma *nolens-volens* decizia forului subaltern,

Și de fapt, când magistratul subaltern, din echitate, ori din alte motive binecuvântate îndrăznește să *nesocotească taxele minimale* statornicite de *tariful-lege*, forurile de recurs și apel nesmintit îi reformează decizia și ce credeți pe ce motiv? Pe *motivul grotesc*, că tariful-lege, alcătuit în modul mai sus arătat, adică prin *uzurpare de competență*, prin aplicare continuă a *devenit drept obicnelnic!*

Or procedul acesta este *absolut ilegal* și nu se poate tolera.

În consecință rugăm pe calea aceasta pe Dl. Ministru de Justiție, ca ori să vie înaintea Corpurilor Legiuitoare cu un proiect de lege, care se abroge rânduilele din art. 104 din legea LIV. din 1912 ung. referitoare la alcătuirea tarifului avocațial obligator, ori conformându-se acelor să stabilească de urgență acest tarif, curmând astfel ilegalitățile de până acum și făcând să dispară starea chaotică și anarchică de astăzi.

Chestiunea, dacă alcătuirea unui tarif avocațial, obligator — pentru instanțele judecătorești, este oare un *ce imperios* și de dorit, e foarte discutabilă.

Din parte-ne găsim rânduilele art. 104 din legea LIV din 1912 ung. nu numai *superflue* dar și *periculoase*, căci dacă tariful avocațial va fi alcătuit în conformitate cu acest text de lege și i-se va atribui *putere obligatoare*, magistratul de aci înainte va fi cu *mânile legate* și i-se va curma pulința ori cărei *individualizări*, fără de care nu se poate face dreptate adevărată. Așa ne putem închipui un *atare tarif*, în cadrele căruia *individualizarea să poată avea curs liber*, iar fără pulință de a individualiza magistratul va fi stânjenit în *distribuirea dreptăți* și mereu va fi silit să-și înăbușe glasul conștiinței.

Fară a avea pretenția de a aborda această materie, în aparență lipsită de ori ce importanță, de fapt însă foarte actuală și complexă, ne mărginim a aminti numai în treacăt unele din inconvenientele așa numitului *tarif avocațial obligator*.

Scăderile tarifului avocațial alcătuit conform rânduilelor din art. 104 din legea LIV. din 1912 ung. vor fi *stabilitatea*, *generalizarea* și *egalizarea*, cari în mod fatal urmează a fi decretate, ceea ce însă numai prin *ficțiune* să poate face, iar despre ficțiuni este știut, că nu stau în serviciul adevărului, din care cauză, în marginea posibilității, trebuiesc înlăturate de legiuitor.

Acestea sunt cele mai neînlăturabile și mai odioase inconveniente ale *tarifului obligator* cari vecinic vor jigni simțul de dreptate și echitate al magistratului onest, curat la suflet, iubitor de adevăr și dreptate și cu durere pentru justițiabili.

Căci cum se va putea alcătui un *tarif stabil* ori cel puțin pentru un timp mai îndelungat, mai cu seamă în timpurile de astăzi, când prețurile mărfuri-

lor și împrejurările de trai să schimbe aproape zilnic? Cum vor putea fi supuse unui *principiu general* diferitele regiuni ale țării, orașele și satele, când știut este, că altele sunt condițiunile de trai în vechiul Regat, altele în Bănat, Ardeal etc. și iar altele la orașe și sate? Cum vom face egali și prin urmare cum vom fixa *taxe egale* pentru toți advocații din țară, când nu putem afla doi advocați cari se fie înzestrați cu aceleași cunoștințe juridice, cari să aibă aceleași iaplitudini, aceeași destoinicie, același moral și aceeași *raună de a lucra în interesul bine înțeles al justiției*, ajutând pe magistrat în descoperirea adevărului și fiindu-i tovarăș sincer și neobosit în munca grea a aplicării legilor, iar nu ascunzând adevărul, și eludând zilnic rânduelile legilor și a celor mai elementare precepte de ordin moral?!

Cu ce inimă va stabili magistratul *taxe egale* savantului și începătorului; advocatului cu cunoștinți largi și celui abia inițiat în materie de drept? Patriotului adevărat, care caută a fi ireproșabil nu numai în materie de drept ci și sub raportul limbei, de care uzează înaintea instanțelor judecătorești, și aceluia care însufleșit fiind numai de partea materială a meseriei sale, nesocotește ori ce prestigiu de om și jurist, iar limba oficială o torturează și baljocorește în modul cel mai îndrăzneț și provocător?!

Oare munca acestor diferite specii de advocați, cari pot fi întregite cu altele și mai triste, să poată fi în *mod egal* onorată și să nu să impuie nici o *individualizare*?

Noi așa credem, că da, în cadrele unui *tarif obligator* însă facultatea magistratului de a individualiza cu greu se va putea realiza.

Preferim deci ca magistratului să i-se lase mână liberă, *instanțele de recurs și apel constituind un corectiv destul de eficace* în cazurile când magistratul va greși și nu va aprecia munca advocațială după valoarea ei adevărată.

Pentru aceste considerente suntem mai mult pentru abrogarea rânduelilor din art. 104 din legea LIV, din 1912 ung. referitoare la tariful advocațial, de cât pentru alcătuirea unui *tarif obligator*.

Tariful prevăzut de legea pentru unificarea corpului de advocați ni se pare a fi de altă natură, și — așa credem — forul, care e chemat să alcătuiască acest tarif nu are căderea de a crea un tarif, care să oblige *instanțele judecătorești*, ci acela va urma se fie avut în vedere numai de advocați în raporturile lor cu clienții.

Dr. Emilian Sfetcu.
Judecător-șef al occlului
Miercurea-Sibiului

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Cluj

Senatal penal ca instanța supremă de trimitere

Decizia 462.158-11-1924.

Crima de sustracțiune, art. 355 c. p. elemente. Existența unui contract de comision între păgubit și invinuit. Dacă ne-executarea unui astfel de contract de către invinuit este faptă penală. Dora solajii contrare. Considerente de fapt. Lipsă de motivare suficientă. Discuțiuni în adnotare.

Ședința de Consiliu de la 25 Septembrie 1924.
În cauza penală pentru crima de sustracțiune contra lui C. B.

Asupra recursului părții civile firma O. W. Viena prin avocat contra decisiunii Nr. P. 1627-10-1923 a Camerei de acuzare a tribunalului Cluj, care în baza art. 274 pct. 1 pr. p. a respins actul de acuzare Nr. 8735-1923 dresat de Parchet contra invinuitului cu domiciliul în Cluj, str. Regală Nr. 18, pentru sustracțiune conform art. 355 C. p. a hotărât prin următoarea :

Incheiere

Admite recursul conform art. 379 al. 4 pr. p. Reformează decizia Nr. P. 1627-10-1923 a Camerei de acuzare a tribunalului Cluj.

Ordonă conform art. 266 pr. p. punerea sub acuzare a invinuitului C. B. domiciliat în Cluj, str. Regală Nr. 18 a fost director al firmei „Motor“ S. A. Cluj conform art. 355, 356 și 358 C. p., pentru că primind în comision de la firma O. W. din Viena conform unei scrisori de garanție două auto-camioane să le vândă și în termen de 14 zile să-i achite prețul de vânzare scăzându-și comisionul, vânzând și al doilea autocamion nu i-a achitat prețul contra valoare.

Dosarul se va transmite tribunalului Cluj ca instanță prima de represiune. Martorii și dovezile se vor administra conform actului de acuzare Nr. 8735-1923 al parchetului tribunalului Cluj.

Motivare :

Din actele aflate la dosar și din motivele recursului scris înaintea acestei Curți se constată, că între firma W. din Viena și invinuitul C. B. din Cluj a intervenit a înțelegere dupăcum arată scrisoarea de garanție aflată la dosar concepută în următorii termeni și autentificată de notarul public din Cluj :

„Domnului O. W. Viena la 19 Aprilie 1921.

„Contract care s'a încheiat între O. W. și Dl. C. B. directorul firmei „Motor“ S. A. Cluj.

„Eu preiau de la D.-Voastre și D.-Voastre, îmi predați două auto-camioane marca Praga, de câte 5 tone, roate cu cauciuc (Motor Nr. 2308 și 1702) pentru a le vinde în comision. Dvoastre vă obligați a mi le preda ambele franco gara Cluj, iar eu garantez pentru preț scăzând 10% provizie, în termen de 14 zile de la vânzare, fie că vă aduc suma în bani gata, fie că vă remit prin bancă în contul. Dv.“

Având în vedere ca dacă pentru un autocamion nu există nici o pretenție, prețul din vânzarea celui de al doilea autocamion nu s'a răspuns părții civile, cu toate că este dovedit că ambele autocamioane au fost vândute și prețul a fost încasat de către invinuitul C. B. care și-a reținut prețul pentru sine,

Văzând că astfel și în lipsă de orice justificare din partea invinutului, care afirmă că nici el n'a încasat suma rezultată din vânzarea motorului, reesă reaua credință și însușirea pe nedrept al lucrului mobil proprietatea altuia conf. art. 355. C. p.

Că așa fiind camera de acuzare a greșit când în astfel de împrejurări de fapt a constatat lipsa elementelor în speță a infracțiunii, sustracțiunea conform art. 355 C. p.

Pentru aceste motive Curtea a hotărât conform dispozitivului.

ADNOTARE. În materie penală de multe ori predomină chestiunea de fapt. Aceasta bine concretizată de către instanța de judecată oferă însăși soluția juridică a procesului, care se reduce la demonstrarea vinovăției acuzatului pentru infracțiunea arătată precis de articolul din codicele penal. Mărturisirea infractorului coroborată ori nu cu arătarea martorilor și cu aflarea corpului delict alcătuiesc vinovăția agentului pentru furt. Stabilita vrăjmășiei între acuzat și victimă unte cu constatarea morții violente și cu recunoașterea în total sau în parte de către acuzat a faptelor, stabilesc însăși existența juridică a elementelor crimei de omor, etc. etc.

Din această pricină se formase odinioară opinia greșită a unora în sensul depreciării în aplicare a dreptului penal; opinia cu atât mai nedreaptă și nejustificată, cu cât problemele de drept penal și unele cazuri practice ce se prezintă spre soluționare, sunt foarte anevoioase. Din starea de fapt desprinsă în concret, nu reesă totdeauna vinovăția celui ce-o mărturisește pentru că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de text. În certe cazuri de o vină penală a infractorului nu poate fi vorba cu toată constatarea săvârșirii faptului de către acesta; ci poate fi vorba pur și simplu de răspundere civilă, etc. etc.

Văzute prin altă priză problemele penale apar în concret cu atât mai delicate și mai greu de rezolvat, cu cât prea sunt în directă și strânsă legătură publică cu situația morală și socială a infractorilor.

Dacă ne gândim la precauțiunea legiuitorului penal, care a împărțit instanțele represive dispărându-le în foruri penale de trimetere și de judecată, ne putem da seamă că răspundere incumbă celor ce aplică legiuirea penală. Trecând peste hotărârea penală de condamnarea propriu zisă pe care n'o poșt da, ori cât te-ar frământa probleme de psihologie socială, criminologie patologică ori de poliție științifică și penitenciară, decât sprijinit pe probe.

Sunt însă cazuri unde punerea nejustificată sub inculpare a unui învinut înseamnă distrugerea unei vieți sau poate dezonoarea unei întregi familii.

Aceste puncte de vedere le credem hotărât convingătoare pentru cei ce ar rămâne încă în eroarea, că deslegarea chestiunilor penale ce se prezintă zilnic instanțelor represive, comportă mai puțină pricepere, cunoștință și muncă încordată ca soluționarea problemelor juridice de drept civil ori comercial.

Avându-le în vedere, să cercetăm cazul concret rezolvat de Curtea de Apel din Cluj, lucrând ca instanță penală supremă de trimitere.

Procurorul trimite în judecată penală pe C. B. negustor, conf. art. 355 c. p. pentru că și-a însoțit o marfă dată lui spre vânzare în baza unui contract de comision, a cărui conținut este transcris în copie în motivarea Curții. Camera de acuzare zice că nu e loc a se deschide acțiune publică contra numitului, pentru că afacerea este de natură civilă conform celor susținute de învinut și conform actelor dela dosar și are a se rezolva în daune. Curtea de Apel este de părere că într'un asemenea caz avem a face cu infracțiunea sustracțiunii, a abuzului de încredere conform concluziunilor procurorului și dispune trimiterea negustorului învinut înaintea tribunalului corecțional pentru că zice Curtea de Apel: „*În lipsă de ori ce justificare și din simpla afirmare că nici el n'a încasat suma rezultată din vânzarea mărfii reesă reaua credință și însușirea pe nedrept, etc., etc.*”

Hotărârea de care ne ocupăm, este motivată mai mult în fapt de cât pe considerențe de drept, e dată în materie penală a abuzului de încredere atât de discutabilă și delicată, o adevărată peatră de încercare în penal. Credem, că mai multă cântărire a argumentelor și o mai severă documentare teoretică ar fi condus poate Curtea la o altă soluție, dar să mă explic:

Ziceam că în materia abuzului de încredere trebuie să ne mișcăm cu foarte multă prudență pentru că felul fraudei

prevăzute de art. 355 c. p. ungar ce corespunde art. 408 c. p. francez și art. 423 c. p. român, a rămas foarte multă vreme în categoria dolului civil, care se rezolvă în daune fără a motiva aplicarea vre unei pedepse. Faptul este explicabil dacă ne gândim că spre deosebire de dreptul roman unde sustracțiunea era considerată ca un fel de furt al lucrului încredințat, doctrina modernă face mare deosebire între furt și abuzul de încredere. La furt hoțul ia lucrul prin viclenie sau violență contra voinței proprietarului, pe când la sustracție lucrul mobil se află în mânele agentului cu voia proprietarului, printr'un act ce implică încredere și obligația de a-l restitui. Tocmai mai târziu infractorul întrebuințează fraudă, când abuzând de încrederea proprietarului își însușește lucrul pe nedrept. În Franța, care cea dintâi a reglementat această materie penală, legislațiilor au căutat cu foarte multă prudență în incriminarea unor contracte elementele acestei infracțiuni și prin urmare baza unei urmăriri penale. Art. 29, titlul II din codul penal francez din 1791 nu pedepsea decât violarea contractului de depozit. Art. 408 a adăugat însușirea obiectelor predate pentru o muncă remunerată și folosirea în chip determinat. Legea fr. din 28 Aprilie 1832 a extins criminalitatea la sustragerea obiectelor sub titlu de închiriere, mandat sau muncă în schimb și în fine legea fr. din 13 Mai 1863 a extins criminalitatea asupra celorlalte contracte. Astăzi în codul penal român ca și în cel francez nici nu poate fi vorba de infracțiunea de care vorbim, dacă lucrul mobil sau specia de efecte, etc. a fost altcum încredințat decât sub titlul de închiriere, comodat, depozit mandat, sau împrumut, adică impunându-se obligația agentului ca obiectul să fie restituit proprietarului așa cum îi fusese predat. Codul penal în vigoare în Ardeal generalizând ca fiind mai modern, cuprinde în definiția art. 355 c. p. în general orice obiect mobil s'ar încredința cuiva, fără a mai enumera contractele în baza cărora lucrul însușit pe nedrept ajunsese în posesia infractorului. Asta însă nu înseamnă că atunci când e vorba de a face aplicarea acestui text în cazuri concrete suntem dispensați a examina toate aceste contracte fiduciare în baza cărora lucrul mobil a fost încredințat agentului, în legătură cu obligațiile ce i se impuneau. Altcum nu putem distinge bine întrebuințarea în folosul său, însușirea pe nedrept sau împrăștierea acelor obiecte mobile încredințate infractorului și în care consistă criminalitatea faptului penal.

Ținându-ne strict de definiția sustracțiunii dată de art. 355 c. p. și de constatarea în fapt în speța rezolvată în concret de Curtea de Apel, ce a constatat instanța din probele de la dosar?

In fapt: că între o firmă din Viena un negustor engrosist și un negustor detalist din Cluj a intervenit o înțelegere. Firma a dat spre desfacere niște mașini negustorului din Cluj să le vândă adică și în termen de 14 zile de la vânzare să răspundă prețului, reținându-și 10% folosul lui.

Prețul unei mașini l'a restituit, pentru prețul mașinei a doua vândută și avea a opus negustorului din Cluj o forță majoră, că n'a încasat nici el prețul. *In drept:* Conform textului penal elementele constitutive ale infracțiunii sunt două:

1. Neexecutarea contractului prin nepredarea obiectului nici prețului proprietarului cauzându-i pagubă.

2. Intenția frauduloasă, adică gândul său al negustorului din Cluj de a-l păgubi pe cel din Viena procurându-și lui beneficiu ilegal prin fraudă prin însușirea pe nedrept a obiectului încredințat.

Întrebarea ce trebuie să și-opună instanța penală după ce a constatat că în adevăr învinutul n'a predat proprietarului prețul or obiectul încredințat, este dacă acest obiect a fost însușit pe nedrept, să constate fraudă. În acest scop este necesar să se examineze titlul sub care pagubașul a încredințat acel obiect a învinutului. În concret se constată că păgubitul a trecut învinutului însuși proprietatea mașinilor, natural este deci că nu mai poate fi vorba de crima sustracțiunii de oare ce agentul are a răspunde numai de preț cum de altfel se specifică și în contractul scris aflat în întregime în corpul motivării Curții și nu e vorba de vr'un contract de împrumut, comodat, depozit etc. Or Curtea hotărăște tocmai contrarul. Motivul? Învinutul și-a reținut prețul pentru sine fără justificare, de unde rezultă reaua credință învinutului.

Dar justificarea — ar fi trebuit observat — că e forța independență de voința agentului, neplata celui căruia el a vândut obiectul. Și într'un asemenea caz mai poate fi vorba de vr'un gând rău? Se poate constata la învinut intenția frauduloasă, chiar dacă instanța ar fi considerat contractul de comision printre cele a căror calcare duce la incriminarea pentru abuz de încredere cu toate că este știut că contractul de comision exclude prin comerțalitatea lui interpretare penală.

Curtea de Apel a stabilit numai unul dintre elementele

componente ale crimei de sustracțiune în sarcina învinutului, *nerespectarea contractului și s'a oprit aci, și socot că a greșit de oare ce n'a căutat și n'a stabilit dacă prețul mașinei a fost însușit de învinut și mai ales dacă a fost însușit pe nedrept de acesta. Ori tocmai acest al doilea element al intențional fraudulos hotărârea vinovăția înfractorului.*

Dar cu ori câtă trudă credem în spela ce ne preocupă nici nu se putea găsi acest al doilea element de oarece, cum am amintit, fiind vorba de un contract de comision, păgubitul a trecut învinutului chiar proprietatea obiectului încredințat, care luându-l anume ca să-l înstreineze ca pe al său propriu, numai poate fi vorba de o însușire pe nedrept. Lipsind așadar învinutului intenția frauduloasă el răspunde de preț pe care deasemenea l'a încasat conform contractului tot în numele lui după normele dreptului comercial.

Comentatorul codului penal maghiar *Illés* într'un astfel de caz spune:

„Este exclusă soluțiunea că însușirea să fie pe nedrept, când lucrul a fost dat în comision aceluia care l'a luat în primire. Conf. art. 368 c. com. comisionul este un fapt comercial a cărei esență este că cineva încheie contact „din mandat în numele său dar pe seama altuia” iar comisionar este acela care se ocupă în mod obișnuit cu încheierea unor astfel de contracte. Se mai adaugă art. 381 conform căruia comisionarul, dacă comitentul nu dispune altfel, este îndreptățit să păstreze mărfurile care au preț de piață sau de bursă ca cumpărător... Din aceste reese că comisionul nu este altceva decât un contract de creditare dintre comitent și comisionar, conform căruia comisionarul dacă nu înapoiază marfa în natură va deveni debitorul comitentului cu prețul ei, iar acela care ia în primire un lucru pe credit dobândește proprietatea. Prin urmare o însușire pe nedrept nu poate avea loc cu privire la lucruri. Dar nici cu privire la banii încasați pentru lucrul dat în comision nu poate fi vorba de o însușire pe nedrept, pentru că comisionarul vinde marfa în numele său propriu și încasează sumele în numele său având numai obligațiunea să dea socoteală comitentului”.

(*Illés. Comentarul codului penal III v. III pag. 185.*)

— Când comisionarul — zice *Curia Maghiară s. pen. B. I. VI 117, XIV 276, 278* — a reținut o parte din prețul de vânzare a mărfurilor care l-au fost încredințate spre vânzare, nu și le-a însușit pe nedrept, nu este vinovat și nu e caz penal, de oarece nepredarea banilor îndreptățeste pe comitent numai la intențarea unui proces civil.”

— „Cu drept cuvânt a fost achitat acela care a luat în primire juaeruri spre vânzare, le-a vândut dar prețul nu l'a plătit comitentului,” etc... (*Grill D. T. VIII 2027.*)

Dar jurisprudența Curții de Apel Cluj dacă s'ar stabili în senzul acestei hotărâri ar prejudicia socotim comerțul căci detașării comerțanșii s'ar feri de a încheia contracte de comision pe viitor de teama acțiunii penale ce s'ar exercita asupra lor.

V. M. D.

BIBLIOGRAFIE

COMPENDIU DE DREPT CIVIL

De: Dr. I. L. Anca judecător la Tribunalul Cluj

Nimic nu e mai rar la noi în Ardeal decât aparația unei opere de drept.

Nimic nu poate fi mai greu decât elaborarea unui manual de drept pozitiv în vremurile de tranziție.

Cât de rar apare și cât de grea este sarcina ce o ia asupra sa autorul, atât de binevenită este orice operă juridică, ce înfunde o mână de ajutor consolidării situației de drept.

În asemenea împrejurări a apărut în zilele trecute *Compendiul de drept civil*, cuprinzând codul civil austriac în vigoare în Transilvania, comparat cu dreptul civil al părților ungurene și dreptul civil al vechiului Regat, precum și modificările făcute prin legile de unificare lucrut de harnicul judecător dela Tribunalul Cluj, dr. Anca I. Leontin.

Volumul acesta nu este prima operă a autorului. Judecătorul dr. Anca I. Leontin în afară de mai multe traduceri de legi, a tradus Legea falimentului și Ordonanța concordatului forțat în afară de faliment cu adnotații, într'un limbaj juridic adevărat românesc,

corespunzând traducerea întru toate noțiunilor legiutorului maghiar.

Compendiul de drept civil este rezumatul codului civil în vigoare azi în părțile ardelen. Autorul în elaborarea acestui compendiu a luat de bază economia codului civil austriac, față de care aduce în comparație codul civil maghiar și cel român, arătând principiile prin care diferă aceste legislațiuni.

Studiul ne dă dela început până la sfârșit definițiuni juridice redactate cu precizie într'un limbaj românesc juridic.

Fiecare capitol în parte arată articolele de lege și menționează părțile modificate sau abrogate.

Introducerea discută noțiunile generale de drept, servindu-ne și cu un scurt istoric asupra codului civil austriac.

Studiul în formă de compendiu, ne supune întregului material vast de drept civil, elaborând pe scurt conținutul celor mai recente legi, precum este legea persoanelor juridice, dobândirea și pierderea naționalității române, legea minelor etc. Astfel ne prezintă materialul în forma lui actuală.

În scurtul conținut nu i-se putea cere autorului, dar era avantajos, dacă la fiecare modificare arăta și legea respectivă ce a modificat textul vechiu. D. e. la succesiunile ab intestat arată că c. c. A. admite 4 parentele; adevărat este că c. c. A. admite 6 parentele, dar legea impozitului pe moșteniri și donațiuni din luna Iulie 1921, în art. 4 a desființat dreptul de moștenire ab intestat dela a patra parentelă în sus etc.

Rezumând studiul toate instituțiunile și normele de drept civil existente în România, în deosebi Instituția cărților funduare, compendiu devine folositor în întreg coprintul României, în calitate de repertoriu al dreptului civil. Păcat că-i lipsește tabla de materii.

Compendiul a apărut în editura institutului de Arte grafice *Alexandru Anca Cluj*. I. B.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ DE

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Secțiunea II Ardeal

Interdicțiune. Interdict cetățean român. Ordonarea interdicțiunii de o instanță judecătorească străină. Regularizarea competenței. (Deciziunea No. 398—923).

Calomnie. Cerere de strămutarea procesului făcută de șefu unei judecătorii de ocol, interesat în cauză ca mar/or. Admiterea ei. (Deciziunea No. 399—923).

Excrocherie. Remediul contra aplicării pedepsei și pentru ușurarea ei. Neadmisibilitate. § 387 și 395 pr. pen.; § 31 al. 2 N. pr. pen. (Deciziunea No. 435—923).

Crimă de furt. Remediul de drept contra aprecierii dovezilor. Neadmisibilitate. Nulitate bazată pe § 385 pr. pen. și neinvocată la prima instanță. Tardivitate. (Deciziunea No. 436—923).

Falsificare. Falsificare de document privat. Remediul contra aprecierii dovezilor. Subscrierea altor persoane pe o cambie. Infracțiune pedepsită de § 401 c. pen. (Deciziunea No. 437—923).

Decizia No. 398—923. Ardeal Dosar No. 326—923.

S'a luat în cercetare cauza: deleparea unei instanțe judecătorești pentru a judeca în cauza de interdicțiune contra Ioan Paulo.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Segedin a pronunțat sentința de interdicție sub No. 35,378—1923, că curatorul cere sistarea acestei interdicțiuni

la o instanță judecătorească română fiind ambii cetățenii români.

In lipsa părților auzindu-se raportul Consil. dr. N. Stănilă.

Curtea deliberând. Având în vedere că din actele din dosar rezultă, că atât petenta cât și cel pus sub interdicție sunt cetățeni români și locuiesc pe teritoriul Trib. Arad iar ordonarea interdicției s'a făcut de o instanță judecătorească de prezent streină.

Curtea află această cerere de întemeiată. Pentru aceste motive Curtea în numele legii admite recursul făcut de Maria Ion Paulo n. Makai în consecință declară de competent a lucra în cauză Trib. Arad.

Data și pronunțată în ședință publică ținută la 19 Februarie 1923.

Decizia No. 399—923. Ardeal Dosar No. 327—923.

S'a luat în cercetare cererea de strămutare a șef judecătorului de ocol Buteu în cauza de calomnie contra acuzatului Teodor Brânda.

In lipsa părților auzindu-se raportul Consil. dr. N. Stănilă, Curtea deliberând.

Având în vedere că din actele din dosar rezultă, că în cauza prezenta e competență a judeca Jud. de ocol Bufeni.

Că această instanță constă din un singur judecător care însuși e interesat în cauză în calitate de martor, deci se află în imposibilitate de a lucra în cauză, Curtea află această cerere de bazată.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii admite cererea de strămutare a Judecătoriei de Ocol Bufeni în consecință declară de competență a lucra în cauză Judecătoria de Ocol Arad.

Data și pronunțată în ședință publică ținută la 19 Februarie 1923.

Decizia 435—923 Ardeal Dosar 334—923

S'a luat în cercetare cauza: crima de escrocherie contra acuzatului Vasile Nistor.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Turda a pronunțat sentința sub Nr. 841-8—1920 că în urma apelului declarat de acuzator și acuzat Curtea de Apel Cluj a dat sentința sub Nr. 741-9—1921 cum și aceia că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen acuzatul.

In lipsa părților auzindu-se raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra unicului motiv de casare. Violarea de lege prin constatarea greșită a vinovăției. Având în vedere că din actele din dosar reiese că acuzatul a declarat apel contra sentinței instanței prime pentru ușurarea pedepsei, deci chestia punibilității ajungând deja acolo definitivă conf. art. 387. al 1., 395 Pr. Pen. și art. 31 al N. C. pen. nu mai poate fi atacată cu recurs în apel deci Curtea află acest de inadmisibil.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul făcut de acuzatul Vasile Nistor contra sentinței Curții de Apel Cluj, Nr. 741-9—1921.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 20 Februarie 1923.

Decizia 436—923 Ardeal Dosar 3695—922.

S'a luat în cercetare: crima de furt contra acuzatului Jivoi Iorga.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Timișoara a dat sentința No. 6750—9—1921 P. care fiind apelată de acuzat și apărător Curtea de Apel Timișoara a dat sentința sub No. P. 481—14—1922, contra căreia

a înaintat recurs de nulitate apărătorul acuzatului.

In lipsa părților. Văzând că termenul a fost așezat conform legii. S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. A. Pop. S'a ascultat Dl. Procuror Dr. Silviu Pop. Deliberând asupra motivelor de casare.

a) Nulitatea bazată pe punctul 9 al §-ului 384 pr. pen. produs de avocatul acuzatului în motivele recursului de nulitate.

b) Nulitatea bazată pe pct. 1 lit. a) a §-ului 385 proc. pen. că adică nu subsistă în fracțiune.

c) Nulitatea bazată pe punctul 2 al §-ului 385 pr. pen. că adică nu s'ar fi observat cadrele legii la măsurarea pedepsei.

Curtea considerând că recursul bazat pe punctul 9 al §-ului 384 n'a fost anunțat la desbaterea principală de la Curtea de Apel ci numai în motivele prezentate înscris, prin urmare acest motiv de recurs ca întârziat urmează să fie respins.

Considerând că nulitatea bazată pe punct 1 lit. a) este îndreptată contra aprecierii dovezilor, care însă scapă de controlul instanței superioare și acest motiv de recurs ca inadmisibil urmează să fie respins.

Considerând că nulitatea bazată pe punct 2 al §-lui 385 pr. pen. înaintea instanței prime n'a fost invocată, înaintea Curții de Apel ca tardiv invocată, este inadmisibilă și urmează să fie respinsă.

Considerând că și provocarea la practica acestei înalte Curți este fără bază deoarece numai complicele poate uza de amnestia autorului, dar autorul nu beneficiază de amnestia complicelui.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul de nulitate al acuzatului Jivo Iorga contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. 481/14/1922.

Data și citită în ședință publică la 20 Febr. 1923.

Decizia 437—923 Ardeal Dosar 291—923

S'a luat în cercetare cauza: falsificarea de document privat contra acuzatului Ștefan Bogdan.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Arad a pronunțat sentința sub Nr. 385-27—1915, că în urma apelului declarat de acuzator și acuzat Curtea de Apel Timișoara a dat sentința sub Nr. 1299-30—1922, cum și aceia că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen apărătorul.

In lipsa părților auzindu-se raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra motivelor de casare: 1. Violarea art. 385 punct. 1 a) Pr. Pen. prin stabilirea greșită a vinovăției.

Având în vedere că recurentul nu arată însă din datele din dosar rezultă, că acest remediu de drept e îndreptat contra aprecierii probelor ceea ce fiind un drept suveran al instanțelor de fond scapă de controlul celei de revizuire în consecință.

Curtea află acest motiv de inadmisibil.

2. Violarea art. 585 pct. b) pr. pen. prin calificarea greșită a faptei.

Având în vedere că conform faptului constatat, infractorul a subscris numele altor indivizi pe un cambiu pe care astfel la valorizat.

Având în vedere că faptul astfel constatat intru-nește toate elementele infracțiunii prevăzute în art. 401 C. pen.

Curtea află acest motiv de nebazat pentru aceste motive. Curtea în numele legii respinge recursul făcut de apărătorul acuzatului Ștefan Bogdan contra sentinței Curții de Apel Timișoara Nr. 1299-30—1922.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 20 Februarie 1923.

Comentariul Codului civil Austriac

(Urmare)

3. Ministrul departamentului sau miniştrii departamentelor în competenţa cărora cade scopul asociaţiunii sau fundaţiunii interesate în chestiunea dedusă înaintea comisiei;

4. Prim-preşedintele Inaltei Curţi de casaţie şi justiţie sau în caz de împiedicare de cel mai vechiu preşedinte de secţiune al acelei Inalte curţi;

5. Preşedintele Inaltei Curţi de conturi şi, în caz de împiedicare un consilier delegat de preşedinte;

6. Directorul general sau administratorul instituţiei de Stat care serveşte interesul similar celui servit de asociaţia sau fundaţia adusă înaintea comisiei;

7. Preşedintele Academiei Române şi în caz împiedicare un membru delegat de preşedinte;

8. Un efor al eforiei spitalelor civile.

9. Doi efori epitropi sau administratori ai uneia din cele mai importante persoane juridice din ţară numiţi de ministrul justiţiei şi prin decret regal;

10. Un rector de universitate numit de ministru;

11. Doi dintre cei mai renumiţi jurişti din ţară;

12. Directorul general al serviciului judiciar din ministerul justiţiei, care va îndeplini şi funcţiunea de secretar al comisiei.

Procurorul general al Curţii de casaţie face parte din comisiune numai cu vot consultativ. În caz de împiedicare, el va fi înlocuit în comisiune de magistratul desemnat de legea organizării judecătoreşti.

Mandatul membrilor numiţi de ministrul justiţiei se dă pe o perioadă de cinci ani, (Lege art. 99 şi 100).

Art. 91. — Comisiunea se convoacă de ministrul justiţiei ori de câte ori va fi trebuinţă.

Sedinţele ei se ţin în localul ministerului justiţiei.

Convocarea se face prin invitaţiuni scrise.

Comisiunea nu poate lucra decât cu cel puţin 7 membri.

Hotărârile ei se iau numai cu majoritate de 5 voturi.

Ele se dau în scris şi motivate. (Lege art 101).

Art. 92. — Procurorul general al Inaltei Curţi de casaţie face parte din comisiune ca reprezentant al ministerului public.

În aceasta calitate, el pune concluziuni înaintea comisiei ca parte alăturată, în toate chestiunile ce interesează o persoană juridică. (Lege art. 98).

Art. 93. — Atribuţiunile comisiei superioare a persoanelor juridice sunt următoarele:

1. Judecă apelurile pe cari organele de direcţie şi administraţie ale persoanelor juridice le pot face în caz de nemulţumire contra hotărârii delegatului ministerului respectiv de a suspenda executarea unei decizii luate de acele organe.

Termenul de apel este de trei zile libere şi curge dela comunicarea procesului-verbal de suspendare.

Hotărârea comisiei superioare e definitivă.

Ea va fi comunicată organelor persoanei juridice, care va fi datoare a o executa în cel mult 15 zile dela primire.

2. Se pronunţă asupra diferendului dintre delegatul ministerului respectiv şi organelor de direcţiune şi administraţiune ale persoanelor juridice, în caz când delegatul ministerului a luat măsura suspendării unei decizii a organelor de conducere şi ele refuză a repune în discuţiune chestiunile cari fac obiectul deciziei suspendate pentru a primi soluţiunea conformă cu actele de fundaţiune a regulamentelor, convenţiunilor, Constituţiei şi legilor ţării sau în caz când suspendarea se menţine şi trebuie executată.

În acest caz, comisiunea superioară poate da o deciziune care să oblige persoana juridică.

3. A-şi da avizul după cererea consiliului de miniştri sau ministerului de justiţie dacă o persoană juridică desfăşoară o activitate împotriva bunelor moravuri, a ordinii publice sau a siguranţei Statului şi dacă trebuie a se interzice funcţiunea până la intrarea ei în legalitate sau dacă trebuie să se hotărască dizolvarea ei.

Tot comisiunea la cererea consiliului de

miniștri sau a ministrului Justiției va aprecia și-și va da avizul asupra urgenței acestor măsuri.

4. În caz de încetare a personalității juridice sau a retragerii autorizației și în caz că nici statutele, nici adunarea generală nu au dat indicațiuni asupra destinațiunii patrimoniului rămas sau când acele indicațiuni sau hotărâri ar fi contrarii dispozițiilor legii, comisiunea e chemată ași da avizul de modul întrebuințării aceluși patrimoniu, hotărând cărei persoane juridice drept privat sau public cu scop analog, trebuie atribuit.

Aceleași atribuțiuni revin comisiunii și în caz când fundațiunea nu poate fi orgaizată așa încât să corespundă scopului său sau dacă patrimoniul ei este insuficient.

5. A-și da avizul său după cererea Curții de Apel când eceasta e chemată a se pronunța după stăruința organelor de direcțiune și administrațiune ale fundațiunilor, dacă pentru conservarea bunurilor și realizarea scopului este necesară modificarea organizațiunii statornicite de fondator.

6. A-și da avizul la propunerea Curții de apel, asupra cereii de modifcare a scopului unei fundațiuni devenit numai în parte realizabil atunci când se constată că nu mai are caracterul lui primitiv și fundațiunea numai corespunde nevoilor sociale și intențiunilor ce fondatorul ar manifesta în mod normal dacă i-ar sta în putință.

7. A-și da avizul la cererea Curții de apel dacă poate fi admisibilă cererea de dobândirea personalității juridice a uniunilor sau federațiilor formate din două sau mai multe persoane juridice.

8. A-și da avizul asupra cererilor adreseate Curților de apel pentru modificarea sau suprimarea din actul de fundațiune a condițiilor și sarcinilor cari ar putea compromite realizarea scopului fundațiunii.

9. A-și da avizul asupra oricăror altor chestiuni ce-i vor fi supuse de ministerul Justiției. (Lege art. 99).

Art. 94. — Comisiunea este ținută să cheme pe reprezentantul autorizat al persoanei juridice interesate spre a-l asculta.

Invitațiunea se va face în scris. Neprezentarea persoanei juridice nu dă dreptul la o a doua chemare. (Lege art. 101).

Art. 95. — Delegațiunea permanentă și comisiunea poate să aleagă din sânul său, conform art. 101 din lege, este competente a culege toate informațiunile și elementele ce ar fi necesare comisiunii pentru pregătirea

deciziunilor sale, a face orice cercetări și anchete și a priveghea executarea acestor deciziuni.

Membrii delegațiunii pot fi însărcinați deasemenea de a studia în prealabil chestiunile aduse înaintea comisiunii și a face eventual cuvenitul raport.

Comisiunea superioară a persoanelor juridice ține următoarele registre:

1. Un registru de intrare în care se trec toate chestiunile primite dela ministerul Justiției spre a fi cercetate de comisiune;

2. Un registru în care se trec în ordinea numerică toate deciziunile pronunțate de comisiunea superioară;

3. Un registru general în care după tablourile primite dela departamentele respective, secretarul comisiunii va înscri separat asociațiunile și fundațiunile, căzând sub prevederile legii pentru persoanele juridice.

Acest registru va cuprinde în rubrici deosebite:

1. Titlul sau denumirea persoanelor juridice;

2. Obiectul și scopul;

3. Sediul și sucursalele;

4. Data constituirii;

5. Actul pe temeiul căruia s'a obținut personalitatea juridică;

6. Numele, profesiunea și naționalitatea persoanelor cari compun organele de direcțiune și de administrațiune;

7. Averea mobilă și imobilă ce posedă, și

8. Modificări ulterioare. (Lege art. 101).

CAP. VIII

Dispozițiuni finale și transitorii

Art. 96. — În ce privește asociațiunile sau syndicatele profesionale, se vor aplica legile speciale în dispozițiunile ce nu sunt contrarii dispozițiunilor de ordine publică din legea de față. (Lege art. 106).

Art. 97. — Din momentul promulgării legii pentru persoanele juridice, încetează competența tuturor autorităților cari acordau până în prezent personalitatea juridică, acest drept fiind exclusiv rezervat tribunalelor civile. (Lege art. 106).

Art. 98. — Persoanele juridice de drept privat, existente la data promulgării legii de față, sunt obligate ca în termen de 6 luni dela această dată, să comunice grefei tribunalului în circumscripția căruia funcționează administrația lor principală, următoarele acte:

a) Titlurile pe temeiul cărora au dobândit personalitatea juridică;

b) Copie certificată depe actul constituirii asociației, fundației sau uniunii;

c) Copie depe statutele sau regulamentele după care se administrează aceste persoane juridice;

d) Copie depe bilanțul și darea de seamă a ultimului an;

e) Un memoriu cuprinzând informațiunile specificate la art. următor.

Copiile actelor prevăzute la alin. b și c și memoriul vor fi semnate de organele de direcție sau administrație. (Lege art. 2).

Art. 99. — Memoriul înaintat va cuprinde următoarele indicații:

1. Denumirea și scopul persoanei juridice constituite.

2. Data întemeierii de fapt a asociației sau fundației.

3. Data și autoritatea dela care a dobândit personalitatea juridică cu specificarea titlului respectiv.

4. Sediul principal precum și sediile diverselor filiale cari erau în ființă la finele anului social expirat.

5. Data când se incheie anual conturile persoanei juridice.

6. Numărul persoanelor cari alcătuia asociația la finele anului social expirat.

7. Avera persoanei juridice specificându-se valoarea și felul bunurilor din cari e formată.

8. Totalul veniturilor și cheltuelilor pe anul expirat.

9. Numele persoanelor cari compun consiliul de administrație și comisia de control cu menționarea profesiei, domiciliului și naționalităților.

10. Un scurt istoric al activității persoanei juridice dela înființare și până la finele anului expirat. (Lege art. 2.)

Art. 100. — Persoanele juridice de drept privat cari mai înainte de publicarea acestui regulament vor fi făcut deja grefei tribunalului comunicarea cerută de art. 2 din lege și în conformitate cu puclucațiunea ministerului justiției dată cu ocaziunea promulgării legii sunt scutite de a face o nouă comunicare, afară de acelea pentru care tribunalul va fi găsit că actele și datele comunicate nu au fost complete, în care caz vor fi obligate a se conforma dispozițiunilor regulamentului de față. (Lege art. 2.)

Art. 101. — Administrațiile sindicatelor profesionale existente la promulgarea legii, sunt scutite de formalitățile prevăzute la articolele precedente urmând ca înscrierea lor

în registrul de persoane juridice depe lângă tribunale să se facă pe baza comunicărilor judecătorilor de ocol respective. (Lege art. 2).

Art. 102. — În acelaș termen de 6 luni prevăzut la art. 98. organele de direcție sau administrație ale persoanelor juridice existente, sunt datore să înainteze ministerului sub autoritatea și controlul căruia funcționează și după instrucțiunile acestuia, următoarele acte:

1. Copie certificată de direcție depe actul constitutiv și depe statute sau regulament.

2. Un inventar de averea mobilă și imobilă ce posedă.

3. Bilanțul și contul de gestiune (venituri și cheltueli) ale anului social precedent. (Lege art. 2).

Cealaltă lege ce se referă la persoanele juridice, este legea sindicatelor profesionale, care urmează. Vom cerceta-o mai la vale, întru cât legea sindicatelor a fost modificată prin cea a persoanelor juridice.

Lege

asupra

sindicatelor profesionale

CAPITOLUL I.

Principii generale

Art. 1. — Sindicatele profesionale au ca obiect studiul, apărarea și dezvoltarea intereselor profesionale, fără a urmări însă împărțirea de beneficii.

Interesele profesionale sunt limitate prin însăș natura lor la acele de ordin industrial, comercial, agricol, tehnic, economic și cultural.

Numărul membrilor unui sindicat profesional nu poate fi mai mic de 10.

Art. 2. — Se recunoaște tuturor persoanelor fizice sau morale cari exercită aceeaș profesiune, profesii similare sau conexe, dreptul de a se constitui în mod liber în sindicate profesionale, fără a avea nevoie de vreo prealabilă autorizare.

Nimeni nu poate fi constrâns de a face parte, de a nu face parte sau de a înceta de a face parte dintr'un sindicat profesional în contra voinței sale.

Art. 3. Acest drept se întinde și asupra profesiunilor libere precum și asupra tuturor lucrătorilor, salariați ai Statului, județelor, comunelor și a altor servicii publice.

Condițiile necesare pentru exercițiul dreptului de asociere profesională a funcționarilor publici se vor stabili prin statutul funcționarilor.

O lege specială va fixa statutul.

ART. 4. Minorul mai mare de 18 ani,

precum și femeia măritată pot face parte dintr'un sindicat profesional, fără a fi nevoie de vreo autorizare specială și expresă pentru cel dintâiu din partea reprezentantului său legal, iar pentru cea de a doua din partea soțului.

CAPITOLUL II

Despre dobândirea personalității juridice

ART. 5. Pentru ca sindicatul profesional să dobândească personalitate juridică, trebuie să îndeplinească procedura de mai jos.

ART. 6. Administratorii sau un împuternicit special al membrilor fondatori, prevăzuți în actul constitutiv, trebuie să adreseze cererea de înscriere judecătorului de ocol al circumscripției unde sindicatul și-a fixat sediul.

ART. 7. La cererea de înscriere se vor anexa în triplu exemplar:

a) Originalul și două copii depe procesul-verbal de constituire și de hotărâre a înscrierii, în caz când cererea de înscriere se face prin un împuternicit special, se va alătura în original actul care constată împuternicirea dată și care va purta semnătura membrilor fondatori;

b) Originalul și două copii depe statut;

c) Tabelele cu administratorii sau conducătorii sindicatului profesional, indicându-se pentru fiecare naționalitatea, domiciliul și profesiunea;

d) Tabele nominale de membrii fondatori ai sindicatului cu adresele și profesiunea lor.

Acela sau aceia cari fac cererea de înscriere au răspunderea sincerității cuprinsului actelor depuse.

Art. 8. — Judecătorul de ocol este obligat ca în termen ce cel mult 10 zile dela primirea cererii de înscriere să examineze:

a) Dacă actele depuse satisfac cerințele art. 7;

b) Dacă sindicatul profesional nu se constituie pentru o cauză ilicită, ori în vederea unui obiect ilicit, contrar legilor sau bunelor moravuri;

c) Dacă administratorii sau conducătorii propuși întrunesc condițiunile cerute de art. 21.

Judecătorul de ocol va da o închiere motivată de admitere sau de respingere a cererii.

Darea încheierii poate fi amânată pentru cel mult 8 zile, în caz când partea interesată reclamă aceasta cu scop de a introduce în actele prevăzute de art. 7 completările sau modificările cerute de către judecător.

Această încheierii se va comunica sin-

dicalului profesional, prin reprezentanții săi aleși prin cererea de înscriere, prin conducători sau prin împuternicitul special, în termen ce cel mult 5 zile dela emitere.

Art. 9. — În contra încheierii judecătorului de ocol, în caz de respingere a cererii de înscriere, sindicatul profesional prin reprezentanții săi aleși, prin conducători săi, — sau prin un împuternicit special, — va putea face apel la tribunalul respectiv.

Termenul de apel este de 20 zile dela data comunicării încheierii.

Tribunalul va judeca de urgență, în camera de consiliu, fără drept de opoziție, ascultând și concluziile ministerului public.

Tribunalul, de va fi nevoie, va putea asculta și pe delegatul ministerului muncii.

Art. 10. — Sentința tribunalului va putea fi atacată cu recurs de aceleași părți cari au figurat în proces, cum și de către ministerul public.

Ministerul muncii, prin delegatul său se poate alătura la declarația de recurs.

Termenul de recurs este de 20 zile și curge dela pronunțarea sentinței.

Recursul se va declara la grefa tribunalului care a pronunțat sentința, sau direct la Înalta Curte de casație. Tribunalul va înainta de urgență dosarul Înaltei Curți de casație.

Art. 11. — Citarea sindicatului profesional, precum și orice comunicare de acte se face prin agenții administrativi, conform art. 68. din legea judecătorilor de ocoale, la sediul ales de sindicat prin actul constitutiv sau prin statute.

În regiunile în cari legea judecătorilor de ocoale nu se aplică, citarea sindicatului profesional, precum și orice comunicare de acte se face după normele de procedură civilă în vigoare.

Art. 12. — Dacă tribunalul admite înscrierea, dosarul afacerii se va înainta de urgență judecătorului de ocol respectiv, care va opera înscrierea după regulile arătate mai jos.

Art. 13. Înscrierea se face într'un registru special întocmit în acest scop pe lângă judecătorii de ocol și în care se trece: numele și sediul sindicatului profesional, data înscrierii și numele administratorilor sau conducătorilor, cu adresele lor.

Din ziua înscrierii sale, sindicatul profesional dobândește personalitatea juridică.

Art. 14. — Originalul actului constitutiv

(Va urma)

Dr. Ștefan Laday